

Újkori barbárság

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 33. szám, 2019. augusztus 16.

„Eldurvult az utca, a közlekedés, meg úgy általában mindenhol, mindent elural az erőszak, föl nem robbant kézigránátok jönnek-mennek, tegyük hozzá: a rendőrség pedig csak áll és néz. Látva ezeket a felvételeket, az ember rendőrért kiáltana – nagyon helytelenül –, mert az erőszak nem is biztos, hogy az utcán terem.” Ezt írja többek között az *ÉS*-ben Siba Antal egy a *24.hu*-n elsőként látható telefonkamerás felvételt kommentálva. A felvételen egy a kocsijából kiszálló „háromajtós kopasz” durván inzultál egy előtte közlekedőt. (*Pöccre ütnek, 2019/29., júl. 12.*)

A mindennapok kultúráját vizsgálva igazolható, amit a fentiekben idézett szerző leírt. Soha nem látott mélységekben a viselkedéskultúra, a jogi, erkölcsi normák fellazulása hazánkban. „Borzalmas kultúra van kibontakozóban” – nyilatkozta egy vele készített interjúban Eörsi László. Egy XXI. századi barbárság, tesszük hozzá. Az állampolgárok jelentős részénél az erő/erőszak, a normasértés együtt jár érdekeik érvényesítésével.

Ha a mindennapi kultúrát elemezve az agresszív viselkedés irányultságát vizsgáljuk, akkor jól kitapintható mindhárom típusa, azaz az élőlényre (emberre, állatra), tárgyra és az önmagára ható. Az agresszív viselkedés erőszakos cselekmény még akkor is, ha nem fajul tettelegességgé, „csak” (például) valakinek az ellehetetlenítésére, mások önértékelésének elbizonytalanítására irányul. Ez utóbbiban jeleskednek a kormánypárti politikusok és a kormányhoz közelálló médiamunkások.

2015 óta a kormányzás lényegévé vált az agresszív kommunikáció, aminek központi eleme a migránsoszás. A törvénykezés is agresszív módon történik, a kormányzó pártok minden alkalommal élnek/visszaélnék kétharmados többségükkel. Úgy tűnik, a tanácsadók nem figyelmeztetik a hatalom gyakorlóit, hogy „egy erőszakos alapbeállítódású kultúrában erőszak jellemzi valamennyi lehetséges beállítódást és a viselkedési mintákat, normákat.” (Menyhay Imre: *Bevezetés az általános szociológiába, 2000.*)

A minta hatásos. Nem csak a politika színpadán lehetünk szem- és fültanúi agresszív viselkedésnek, a verbális és fizikai agresszióknak. A leglátványosabban a közlekedésben, autópályán, közutakon, lakott területen. Nincsen olyan közlekedési jelzőrendszer, ami megállítaná a száguldozókat, a szabálytalanul előzőket. Sajnos a közösségi oldalakon ma már olyan telefonkamerás felvételek is láthatóak, amelyek azt mutatják, hogy azok is (rendőrök) szabálytalankodnak, akiknek a szabályok betartatása lenne a feladatuk. Sokatmondó történet, hogy amikor egy Pest megyei kisváros közössége sebességkorlátozó táblák kihelyezését kérte a közútkezelőtől egy nagyon forgalmas útszakaszra, akkor az intézkedés helyett ezt a választ kapták: „sokéves tapasztalatunk szerint az ilyen tábláknak nincs visszatartó ereje”.

Sajnos vannak olyan élethelyzetek, amikor az ember nemcsak kiáltana a rendőrért, ahogy Siba fogalmaz, hanem kiált is. Igaz, ez nem mindig jelent a rend fenntartásáért felelősök részéről intézkedést. Jellemzően nem jelenti azt a családon belüli erőszaknál. Ami egyébként az esetek többségében a gyermekek és a nők bántalmazását jelenti. A NANE honlapján szereplő adatok azt mutatják, hogy Magyarországon minden órában történik családon belüli erőszak. Az érintettek beszámolóit szerint, ha nem folyik vér, akkor a rendőr csak széttárja karját, mondván, nem avatkozhat be. Ide vezet, ha nem ratifikálja a kormány az isztambuli egyezményt!

„Ahhoz, hogy az ember ingerre ne azonnal reagáljon, inkább gondolkodjon, magas önszervezési képességre van szükség” – írja Menyhay, ami – tesszük hozzá, a szocializáció során alakul ki, vagy kellene, hogy kialakuljon. „A belátásos, értelmes viselkedés előfeltétele – folytatja a szerző – a reaktív (tehát inger

által kiváltott) viselkedés folyamatos megszakítása.” Azaz „az inger és a reakció közé egy gondolkodási szünet” beiktatása. (...) „A reaktív viselkedési minták szervesen összefüggő sorozata biztosítja a mindennapok rendezett lefolyását.” Úgy érezhető, hogy a gondolkodási szünet beiktatása nagyon sok állampolgárnál nem működik. Vagy azért, mert mentálisan beteg, személyiségzavarral küzd – amit minden esetben kezelni kellene, ha lenne elég erre szakosodott intézmény és szakember –, vagy azért, mert nem ezt a mintát látta az elsődleges szocializációja során, vagy mert ezt a harci szellemiséget várja el tőle az a (például politikai) közösség, ahová valamilyen ismérvek alapján tartozik.

Menyhay szerint „azokat a viselkedési mintákat, amelyeket egy társadalom követ, normáknak tekinti”. Magyarországon az elmúlt közel egy évtizedben egy szűk körű politikai elit tekinti magát mintadónak. Velük szemben találhatóak azok, akik számára nem a kormánypolitikusok és értelmiségiek tekinthető (?) holdudvar által előírt és gyakorolt minták lennének a követendőek. A valóság, hogy a kétharmad azt tekinti mintának, ami a kormányzati gyakorlat.